

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 17-19

Тема заняття: Основа та види перспективи.

Мета заняття: Опанування практичними методами основами та видами перспектив.

Зміст заняття: Побудова будинків з різних точок зору. Побудова будинків з різних точок зору: зверху, на рівні очей, знизу.

Вихідні дані: Аналіз проводиться на матеріалі опанування основ та видів перспективи згідно робочої навчальної програми яка виконується студентами в рамках навчальної дисципліни «Малюнок, живопис та кольорознавство». Кожен зі студентів повинен проявити своє індивідуальне сприйняття на основі теоретичних знань та навичок.

Основні завдання:

- Опрацювання різними видами перспективи будинків з різних точок зору: зверху, на рівні очей, знизу;
- Графічне опанування основами перспективи будинків з різними положеннями лінії горизонту;
- Виконати перспективу з трьох будівель різної форми і заданою висотою з лінією горизонту з двома точками сходу;
- Виконати перспективу будівлі задовільної форми і заданої висоти, з лінією горизонту з чотирьох точками сходу.

Перспектива

Перспективою називають метод зображення об'єктів на деякій площині з урахуванням візуальних скорочень їх величин, а також змінами кордонів, форми та інших співвідношень, які бачаться на натурі.

Таким чином, це спотворення пропорцій тіл при їх візуальному сприйнятті. Однак існує безліч видів перспективи в образотворчому мистецтві, розроблених відповідно до різними точками зору на світ і простір.

Історія розвідку видів перспективи.

Ця техніка виникла за часів Ренесансу, коли реалістичний напрямок досягло свого піку. У період розквіту мистецтва люди зіткнулися з новими проблемами в живопису та архітектури, які зажадали нових рішень. Перспектива допомогла вирішити завдання, що стояли перед творцями того часу. Спочатку люди застосовували пристрій зі склом для більш чіткого розуміння перспективи - на ньому було простіше обвести коректне зображення об'єктів, щоб зобразити їх на площині відповідно до законів перспективи. Пізніше з'являлися і інші пристосування для полегшення цього завдання - різні камери обскура і різноманітні лінзи для цих цілей. Звична людині лінійна перспектива з'явилася пізніше. Що цікаво, вчені відзначають, що спочатку людині стала більш зрозуміла зворотна перспектива. Зверніть увагу на майстер-класи з живопису. Що вони собою являють? Тут, як правило, висвітлюють лінійну і зворотний перспективу, лише побіжно зачіпаючи інші види.

З плином історії люди відкривали нові типи зображення в перспективі. Одні пізніше зізнавалися помилковими, інші - тільки зміцнилися в своїх поняттях, а треті і зовсім злилися в якийсь новий підвид. В образотворчому мистецтві види

перспективи діляться на кілька груп. Це залежить від їх призначення. На даний момент виведені:

- пряма лінійна перспектива;
- зворотна лінійна;
- панорамний;
- сферична;
- тональна;
- повітряна;
- перцептивна.

Кожен з видів перспективи в образотворчому мистецтві значно відрізняється один від одного як візуально, так і за смисловим наповненням і призначенням, так що заслуговує бути розглянутим докладніше.

Даний тип розрахований на точку зору з єдиною точкою сходу на горизонті: тобто, всі об'єкти зменшуються з віддаленням від них спостерігача. Вперше думка про лінійної перспективі висловив Амброджо Лоренцетті ще в XIV столітті. Про цю теорії стали згадувати тільки в епоху Відродження. Альберті, Брунеллескі та інші дослідники спиралися на елементарні закони оптики, які легко було підтвердити на практиці.

Пряма перспектива

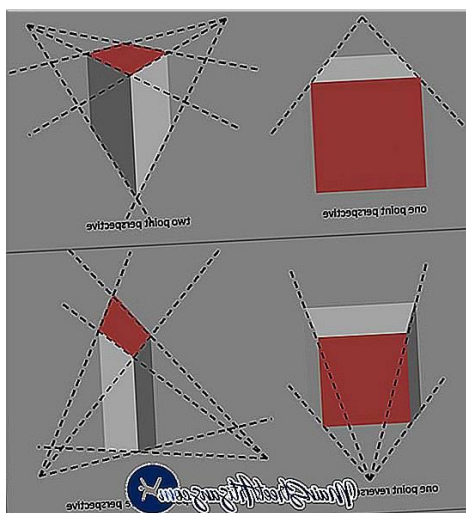
Пряма перспектива довго вважалася єдино істинним зображенням навколишнього світу на плоскій поверхні. При тому, що лінійна перспектива по суті є зображенням на площині, вона може бути орієнтована як вертикально, так і горизонтально, або під кутом відповідно до призначення зображення. Наприклад, вертикальна поверхня, як правило, використовувалася при станкового живопису або створенні настінних панно. Поверхня, розташована під кутом, зазвичай застосовувалася при заняттях живописом: наприклад, при розписах внутрішніх приміщень. У станкового живопису на похилій поверхні художники будували перспективні зображення великих будівель. Перспектива в горизонтальній площині використовувалася в основному при розпису стель.

В сучасності переважає звернення до прямої лінійної перспективі, в основному через особливий реалістичності виходять картин. А також через застосування цієї проекції в комп'ютерних іграх. До цього дня на майстер-класах з живопису саме про прямий перспективі розповідають перш за все.

Для отримання схожою на реальну лінійну перспективу проєкції на знімках, фотографи вдаються до спеціальних фотоб'єктивів з особливим фокусною відстанню, приблизно що дорівнює діагоналі бажаного кадру. Для ще більшого ефекту вони можуть використовувати ширококутні об'єктиви, які візуально роблять зображення опуклим - так перспектива загострюється ще сильніше. Для ефекту пом'якшення застосовують, навпаки, довгофокусні об'єктиви, здатні зрівняти різницю величин найближчих і віддалених об'єктів.

Зворотня перспектива

Цей вид застосовувався в живопису: в цій техніці образи виглядають збільшуються з віддаленням від точки зору спостерігача. Картина в даному випадку буде мати кілька ліній горизонту і точок зору. Таким чином, при створенні зворотного лінійної перспективи на площині центр сходу ліній розташований не на лінії горизонту, а в самому спостерігачі.

Даний вид виник в період становлення середньовічного мистецтва, коли були особливо популярні такі види образотворчої діяльності як ікони і фрески. Таке зображення підкреслювало релігійну тему, яка була особливо популярна в образотворчому мистецтві в той час. Зворотній перспектива підкреслювала повну нікчемність глядача перед божественним зображенням, прославляючи останнього не тільки візуально за допомогою перспективи, але і з застосуванням інших образотворчих ефектів. Такий метод створює особливий трепет в душі глядача, що було особливо важливо в часи Середньовіччя, коли ролі релігії віддавалася дуже велике значення, і мистецтво теж не обходило його стороною.

Причому зворотній перспективу в цей період помічали в різних областях - як в візантійських країнах, так і в Західній Європі. Даний феномен учені пояснюють тим, що художники ще невміло відображали навколишній світ, яким його бачив глядач. Такий метод вважали помилковим способом, як і взагалі перспективу. За заявою дослідника П. А. Флоренського, зворотна перспектива чітко обґрунтована математично: по суті вона дорівнює прямій перспективі, при це створюючи символічне простір, звернене до спостерігача. Така техніка має на увазі зв'язок спостерігача з миром символічних і часом релігійних образів. Вона допомагає втілювати свержчувственное зміст в зриму форму, позбавлену, однак, матеріальної конкретності. Л. Ф. Жегін вважав, що зворотна перспектива є перенесеної на будь-

яку образотворчу поверхню суми візуальних сприйнять глядача, який, тим самим, стає «точкою сходу». За його заявою, дана перспектива не може бути єдиною вірною просторовою системою в живопису. Б. В. Раушенбах також опротестував думку про зворотній перспективі як про єдину вірну. Тому були наведені докази. Він продемонстрував, що зір у деяких умовах бачить об'єкти не в прямій, а в зворотній перспективі. На думку Жегін, феномен явища знаходиться в самому людському сприйнятті.

Панорамна перспектива

Зображення засноване на циліндричній або сферичній поверхні. Саме поняття «панорама» має значення «бачу все», тобто по дослівному перекладу панорамний перспектива має на увазі зображення на площині всього, що спостерігач може бачити навколо себе. При створенні малюнка точка зору буде знаходитися на осі циліндра. Горизонт в такому випадку виявиться на лінії окружності на рівні погляду глядача. Таким чином, в ідеалі при перегляді панорам глядач повинен стояти в центрі круглої кімнати. Існують і більш площинні зображення, які не потребують такого становища картини, але тим не менш, кожне панорамне зображення так чи інакше має на увазі собою відображення на поверхні циліндра.

Зазвичай такий метод зображення простору в перспективному ракурсі застосовується для малюнків і фотографії міст або пейзажів: такий спосіб максимально охоплює навколишній простір, роблячи зображення більш загостреним, цікавим і ефектним.

Перспектива в сфері. Сферична перспектива.

Сферична перспектива - окрема техніка, яка виконується за допомогою фотооб'єктива «риб'яче око». Така лінза спотворює зображення, роблячи його візуально більш опуклим, витягнутим по колу в сферу. Через схожість виходять знімки з опуклим і прозорим риба'чим оком, об'єктив і сам ефект отримали таку назву.

Сферична перспектива відрізняється від панорамної тим, що якщо при панорамному зображенні картинка перебуває ніби на внутрішній поверхні сфери або циліндра, то при сферичній зображення йде по зовнішній поверхні сфери. Подібні спотворення по суті легко помітити на будь-яких сферичних дзеркальних поверхнях. Погляд спостерігача залишається в центрі відображення кулі. При створенні зображень об'єктів все лінії будуть з'єднуватися в головній точці або просто залишатися прямими. Прямими також будуть головна вертикаль і горизонталь - інші лінії з віддаленням від головної точки будуть все сильніше спотворюватися, поступово перетворюючись в коло.

Тональна перспектива. Перспектива за допомогою тону

Тональна перспектива - поняття з галузі монументального живопису. Це така зміна в тоні, кольорі і контрасті об'єкта, що його характеристики мають властивість приглушатися при віддаленні вглиб. Вперше закони цього виду перспективи пояснив Леонардо да Вінчі. Людський зір і сприйняття влаштовано так, що найближчі предмети виглядають для людей більш чіткими і темними, в той час як найдальші - найбільш неясні і бліді. Саме на цій властивості сприйняття навколишнього світу і

заснована методика тональної перспективи. Складно не визнати, що подібне відображення простору дійсно робить рисунок куди більш реалістичним і правдоподібним, хоча він не відповідає реальній дійсності, як і при будь-якому зображенні об'єкта в перспективі на плоскій поверхні.

Даний метод не є широко поширеним, однак має місце бути в живопису, а іноді і в графіці. Також ці закони перспективи застосовуються і в фотографії для додання знімкам більшої реалістичності і художності. З пропрацював тоном фотографія більше скидається на реальне зображення навколишнього простору.

Повітряна перспектива.

Їй властива втрата ясності меж об'єктів з їх віддаленням від точки зору. Далекий план знижує яскравість - глибина від цього здається набагато темніше, ніж ближній план. Повітряна перспектива також вважається тональної, оскільки вона викликає зміну тону об'єктів. Вперше закономірності цієї техніки були досліджені в працях Леонардо да Вінчі. Він вважав, що предмети вдалині здаються сумнівними, а значить, їх і потрібно зображати неясними і розпливчастими, так як на відстані кордону не так відчутні. Винахідник відзначав, що видалення предмета від глядача зв'язується також з зміною кольору цього об'єкта. Саме тому предмети, що знаходяться найближче до спостерігача, повинні бути написані в своїх власних кольорах, а об'єкти, що знаходяться на віддалі, повинні отримувати синій відтінок. А найвіддаленіші об'єкти - наприклад, гори на горизонті - повинні фактично зливатися з навколишнім простором через велику маси повітря, що знаходиться між предметом і глядачем.

Виходить, багато що залежить від якості і чистоти повітря, і це особливо помітно при тумані або в пустелі при вітряну погоду, коли в повітря злітає дрібний пісок. В цілому вчені пояснювали даний ефект не тільки за допомогою "затуманення" предметів повітрям, але і ґрунтуючись на властивості сприйняття людиною навколишнього простору - як на фізичному рівні, так і на психологічному.

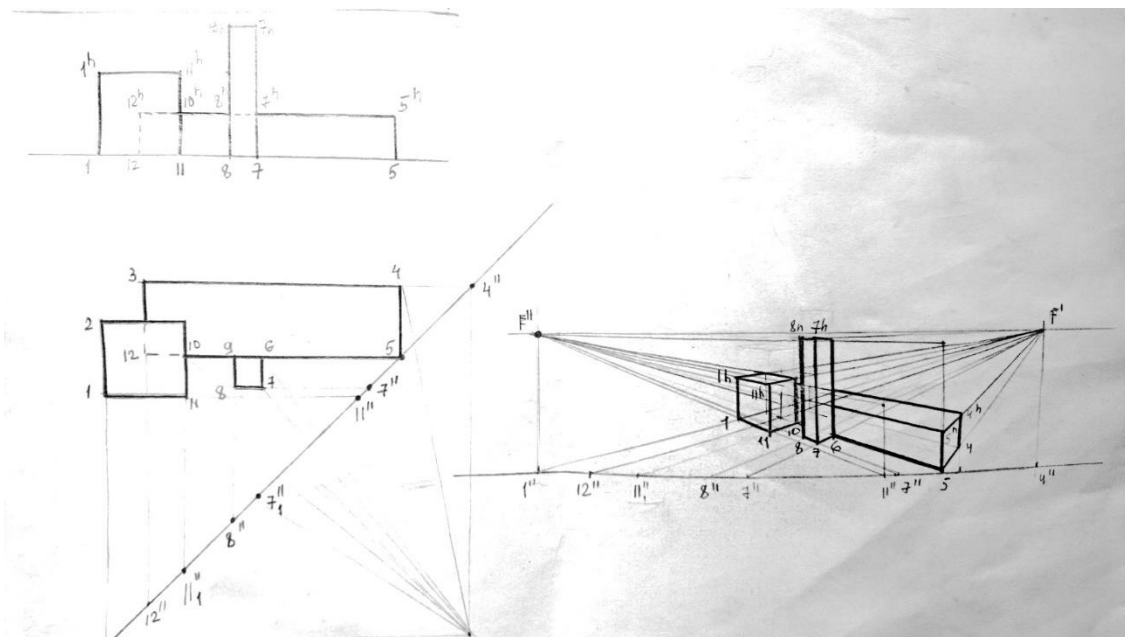
Альтернативний погляд на перспективу.

Вчений Б. В. Раушенбах розмірковував, як люди сприймають глибину з урахуванням бінокулярності людського зору, рухливості точки зору і перманентність форм в людській свідомості. У підсумку він зробив висновок: найближчий план сприймається людьми в зворотній перспективі, в той час як неглибокий дальній - в складній аксонометрической перспективі, а найвіддаленіший - в прямій лінійній. Цей тип, що поєднує в собі всі ці види в образотворчому мистецтві, він назвав перцептивною перспективою, таким чином припускаючи не єдиний вірний варіант, а їх поєднання.

Побудова перспективи з заданою лінією горизонту точки зору.

1. Накресліть перспективу з трьох будівель різної форми і заданою висотою з лінією горизонту з двома точками сходу.

2. Накресліть перспективу будівлі задовільної форми і заданої висоти, з лінією горизонту з двома точками сходу.

